

Pisan drobiz in vse navzkriž

B. D.

Jugoslavija v številkah

Letos obhajamo 20 letnico naše države. Zato ne bi bilo napak, če si tudi v številkah ogledamo svojo domovino, kakšna nam je postala v preteklih 20 letih.

Na kratko si oglejmo meje in naše sosede. Pred 20 leti je mejilo na nas osem sosedov, danes jih je samo sedem. Malokdo izmed vas se bo spomnil osmega sosedu. To je bila majhna državica Reka, nastala po rapalski pogodbi iz l. 1920. To si je zopet prisvojila Italija l. 1924. Od takratnih sosedov sta bila samo dva (Italija, Romunija) po velikosti in prebivalstvu večja od naše države. Danes so pa trije večji in soseda iz letošnjega leta, Nemčija, je skoraj tako velika po prebivalstvu kot vsi sosedje skupaj. Zato se je tudi količnik pritiska sosedov (ki ga izračunamo, če delimo vsoto prebivalstva sosednih držav s številom prebivalstva naše države) povečal od 6,6 na 10,5.

Sosedne države imajo z nami skupnih mej:

1. Italija	290 km,
2. Nemčija	324 "
3. Madžarska	623 "
4. Romunija	557 "
5. Bolgarija	536 "
6. Grčija	262 "
7. Albanija	465 "

skupaj kopnih meja 3057 km.

Dolžina naše morske obale je 1590 km, a dolžina vseh otočnih obal 3610 km.

Ko je bilo l. 1921 ljudsko štetje v svobodni državi, so ugotovili, da ima naša država 11,984.911 prebivalcev, ob zadnjem ljudskem štetju l. 1931 pa 13,934.088 prebivalcev. Dognano je, da se pri nas povprečno rodi vsako leto 31,45 otrok na 1000 ljudi, a umrje pa 17 prebivalcev, tako je vsako leto prirastka 14,45 ljudi na 1000 prebivalcev. V primeri z našimi sosedi hitro rastemo. Sedaj lahko izračunamo, da je od l. 1921 do 1936 prebivalstvo narastlo od 11,984.911 na 15,173.608, torej v petnajstih letih za 3,188.697 prebivalcev.

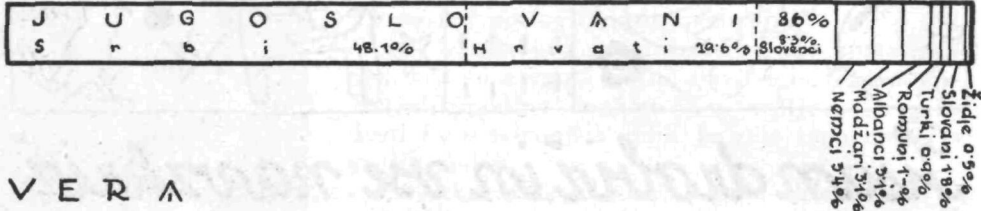
Za l. 1936 so znani zadnji uradni podatki in tako bi imele banovine tele številke:

	1921	1936	
1. dravska	1,060.356	1,192.068	prebivalcev
2. savska	2,424.374	2,874.896	"
3. primorska	804.163	961.449	"
4. zetska	784.693	1,015.997	"
5. vrbaska	850.004	1,160.024	"
6. drinska	1,205.500	1,753.597	"
7. dunavska	2,179.329	2,515.857	"
8. moravska	1,200.258	1,588.058	"
9. vardarska	1,323.546	1,736.157	"
10. Beograd	152.688	375.505	"

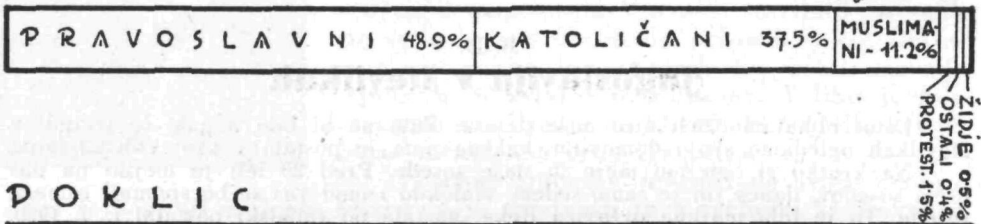
Če bi sami računali dalje, bi lahko približno ugotovili, da bo konec letošnjega leta v naši državi 15,620.000 prebivalcev. Glede na prirastek prebivalstva se je povečala tudi gostota naseljenosti od 48 na 1 km² v l. 1921 na 56 v l. 1931 in danes lahko računamo, da je gostota 65 na 1 km². Najbolj gosto je naseljena dunavska, najmanj pa zetska banovina. Naša je nekako v sredi.

Spodnja risba vam kaže, kako se dele prebivalci po narodnosti, veri in poklicih.

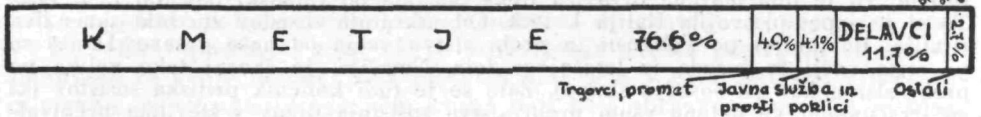
NARODNOST

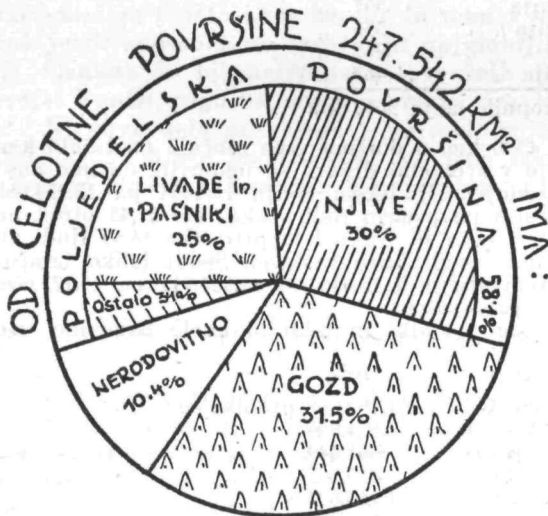
VERA

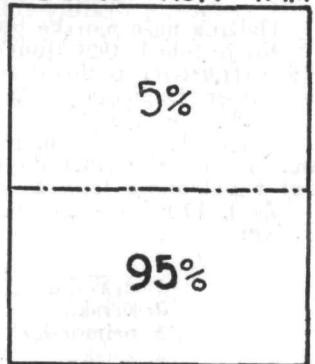
POKLIC

Ko pregledujete risbo razdelitve po poklicih, opazite, da je Jugoslavija izrazito poljedelska država. Saj se po številu iz l. 1931 preživlja od kmetijstva 10,670.365 prebivalcev. Zanimalo vas bo, kolika je površina zemlje, ki jo obdelujejo, in kakšna je ostala površina. Zato si zopet oglejmo risbo!

TOLIKO NJIV IMA

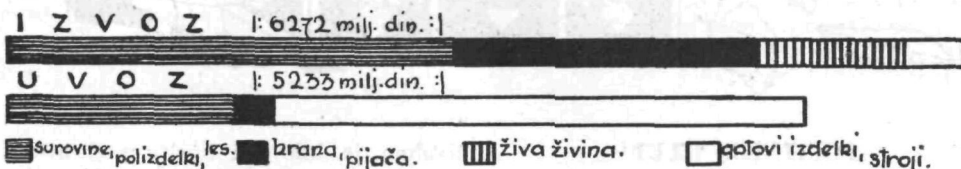

VSEH KMETOV.

Ko ste ogledovali zgornjo risbo in primerjali število poljedelcev s površino orne zemlje, ste najbrž opazili, da je poljedelcev mnogo, a zemlje premalo za vse, da bi lahko pošteno od nje živeli. Od skupnega števila poljedelcev je 67,8% takih,

ki imajo manj kot 5 ha zemlje, in od teh zopet polovica takih, ki imajo manj kot 2 ha zemlje, četudi imajo vse te kmečke družine nad 5 članov. 20% naših poljedelcev je pa sploh takih, ki imajo tako malo zemlje ali je niti nimajo, da morajo živeti od dneve, ki si jo prislužijo z obdelovanjem tuje zemlje. Še bolj se boste čudili razdelitvi orne zemlje, kar kaže ta risba.

Prej smo ugotovili, da je povprečna gostota prebivalstva na 1 km² pri nas 65. Če pa upoštevamo naseljenost plodne zemlje, dobimo večjo številko, in sicer 82 prebivalcev na 1 km². Tako gosto ni naseljena niti Danska, ki je bogata kmetijska država. (Samo 33 ljudi na 1 km².) Iz vsega tega lahko zaključimo, da je kmečko prebivalstvo naše države v veliki večini ubožno in skromno. Samo prideluje pšenico, a ne je belega kruha. Če bi porabil pri nas vsak prebivalec na dan samo 100 g kruha več kot sedaj, bi nam žita primanjkovalo za domačo potrebo. Mnogo se še greši z napačnim obdelovanjem in nepravilnim gnojenjem, slabimi semeni itd. Zato naše žetve niso tako bogate kot v drugih državah. Temu bo treba odpomoči in takrat bo kruha na pretek, saj so že danes kmetijski pridelki poleg

lesa najvažnejši izvozni predmet, kar vam kratko pokaže gorenja risba. Koliko približno pridelamo na prebivalca v enem letu, si tudi lahko zapišemo:

pšenica	193,0 kg	krompir	95,0 kg
koruza	342,0 "	sladkor	6,0 "
rž	13,6 "	tobak	1,0 "
ječmen	26,0 "	češplje	29,0 "
oves	20,0 "	jabolka	8,6 "
riž	0,2 "	vino	38,5 l
fizol	8,7 "		

Kakšne so številke iz industrije in rudarstva, pa prilično kaj več.

Zdravilna vrednost sadja

Sadje ima poleg velike hranilne vrednosti tudi veliko zdravilno vrednost. Sadje je dobro za prebavo in poživilja delovanje notranjih organov. Seveda ga moramo uživati zmerno. Ena sama hruška pospeši delavnost ledvic, medtem ko použitev več hrušk že razdraži ledvice. Zvečer použito nastrgano jabolko pospeši delavnost jeter, a večja množina bi jetra že nekako ohromila. Prav podobne posledice so opazovali tudi pri uživanju češpelj, češenj itd. V splošnem lahko rečemo, da je sadje izredno zdravilno, posebno še zaradi tega, ker vsebuje precej vitaminov.

Jabolka so izredno zdravilna. Pospešujejo prebavljanje, ker vsebujejo mnogo jabolčne kisline, pomagajo pri boleznih jeter in ledvic, nastrgana zdravijo tudi črevesne katarje. Slab, bolehen želodec jih ne prenese. Posebno jih priporočajo duševnim delavcem.

Hruške so samo takrat zdravilne, če so sladke, popolnoma zrele in okusne. Trde in raskave najedajo črevesno sluz-

nico, ker izločajo preveč kisline. Zelo omehčano sadje zaradi velikega razkranjanja in vretja povzroča črevesno vročico. Sicer pa hruške dražijo ledvice k večjemu delovanju.

Grozdje ni zdravilno samo zaradi grozdnega sladkorja, temveč tudi zato, ker vsebuje mnogo kislin in soli, ki čistijo in krepijo kri. Vendar moramo paziti na to, da ga zmerno uživamo. Če uživamo grozdje v jeseni v večjih množinah zaradi zdravljenja, tedaj se moramo vzdržati drugih ostrih jedi. Belo grozdje zdravi slabotne želodce, za slabokrvne pa priporočajo modro in rdeče grozdje.

Češplje in slive umirijo živce. Toda pri uživanju istih moramo biti previdni. Mnogim že 5 do 6 češpelj škoduje, ker preveč dražijo črevesno sluznico. Učinkujejo tudi odvajajoče.

V sadju se nahajajo navadno vitamini A, B in C. V jabolkih so vsi trije, prav tako v manjši meri v hruškah, v večji pa v grozdju. Češplje so bogate vitamina A.